

Ralph Erskine

De ijdelheid van de aardse dingen en van werelds genot

Prediker 1 vs 2 - Ijdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid.

De woorden van een koning worden gewoonlijk voor zeer verstandig gehouden; de woorden van een wijze koning, die uit ondervinding spreekt, verdienen bijzondere opmerking; veel meer verdienen de woorden van een wijze koning, die door goddelijke ingeving spreekt, de hoogste aandacht, opmerking en vertrouwen. Al deze dingen komen hier samen. De woorden van onze tekst zijn de woorden van Salomo, koning van Israël; de woorden van de wijste van de mensen; de woorden van iemand, die uit ondervinding sprak; en die bovendien door goddelijke ingeving sprak.

De inhoud van zijn verhandeling bestaat uit de volgende twee bijzonderheden:

1. Dat het voornaamste goed en de hoogste gelukzaligheid van de kinderen der mensen niet in het scheepsel, of in iets van de dingen van de wereld te verkrijgen is.
2. Dat het alleen te vinden is in God in Christus, en in de ware kennis van Hem en een evangelische gelijkvormigheid van hart en leven aan Hem. Dit drukt hij uit met "God te vrezen en Zijn geboden te houden," dat een staat van vereniging met Christus door het geloof vooronderstelt, en van gemeenschap met Hem in Zijn verdienste, tot rechtvaardigmaking van onze personen, en met Zijn Geest, tot rechtvaardigmaking van ons hart en leven.

Het eerste vers vermeldt wie de schrijver van dit Boek is. Hij wordt daar op drieërlei wijze beschreven: naar Zijn tegenwoordig ambt, Zijn afkomst en Zijn koninklijke waardigheid.

Hij wordt de Prediker genaamd. Uitleggers merken op, dat dit is afgeleid van een woord dat "inzamelen" betekent; te kennen gevend, dat hij nu een boetvaardige ziel was, die van zijn afzwerpingen ingezameld, tot zijn plicht teruggebracht, en eindelijk tot zichzelf gekomen was: dat hij nu een predikende ziel was, die verdwaalde zielen tot God vergaderde. Aangezien hij zelf was teruggebracht, was dit zijn boetpredikatie, zijn herroepingspreek, waarin hij, uit het diepst van zijn ziel, droevig beklagt, dat hij zo dwaas was zich voldoening te beloven in de dingen van deze wereld en in de verboden zinnelijke vermaken, welke hij nu bevindt bitterder, te zijn dan de dood. Hieruit behoren wij twee dingen te leren.

1. Dit moet ons overtuigen van Salomo's bekering na zijn val. Zij die menen, dat hij geheel en finaal is afgefallen, worden niet alleen hierdoor weerlegd, maar ook door al de bewijsgronden, die de volharding van de heiligen bewijzen, welke vele en onweerlegbaar zijn. Het blijkt ook uit andere bewijsgronden, die Salomo zelf betreffen namelijk: uit de naam die hij ontving, Jedid-Jah, (2 Sam. 12:25) dat betekent: "Geliefde des Heeren." Nu die God liefheeft, die heeft Hij lief tot het einde toe. En meer in het bijzonder de getuigenis van Christus, dat al de profeten in de hemel zijn (Luk. 13:28). Nu, Salomo was een profeet,

want de gehele Schrift is alleen door profeten en apostelen geschreven (2 Petrus 1:19, 20; Ef. 2:20).

2. Dit moet ons leren dit boek des te hoger te achten. De zon schijnt nooit heerlijker, dan wanneer zij van achter een donkere wolk doorbreekt: zo blinken de genaden van de Geest nooit heerlijker uit, dan wanneer zij uit de wolken van zonden en verzoeken doorbreken in bekering. Zo was het ook met David, in Psalm 51.

2. De schrijver van dit boek wordt hier "De zoon van David" genoemd. Dat hij zichzelf de zoon van David noemt, leert ons, dat hij het zich tot een grote eer rekende, niet alleen, dat hij de zoon van een koning was, doch ook, dat hij de zoon van zo'n vroom man was, een man naar Gods hart; als ook, dat hij het als een grote verzwarende van zijn zonde beschouwde, dat hij zo'n vader had, die hem zo'n goede opvoeding gegeven, en vele gebeden voor hem opgezonden had. Dat hij zichzelf de zoon van David noemt, geeft te kennen, dat hij dit als een aanmoediging tot zijn bekering en als een grond van zijn hoop op genade beschouwde, dat David, hoewel die in de zonde viel, waardoor hij zich had moeten laten waarschuwen niet te zondigen, zich nochtans bekeerde. Daarin nam hij een voorbeeld aan hem, en hij vond genade evenals zijn vader. Doch er is hier meer. Dat hij zich de zoon van David noemt geeft zijn geloof te kennen, dat hij de zoon van de belofte was. Hij was de zoon van David, van wie God had gezegd, dat Hij, hoewel Hij zijn overtreding met de roede zou bezoeken en zijn ongerechtigheid met plagen, nochtans Zijn goedertierenheid van hem niet zou wegnemen, en Zijn verbond niet zou ontheiligen (Psalm 89:33, 34, 35). Het was vertroostend voor Salomo, dat hij de zoon van David was, wegens het verbond en de belofte aan David gedaan en aan zijn zaad na hem (2 Kron. 7:17, 18). In één woord, hij noemt zich de zoon van David, omdat dit meer eerbied en achting zou teweegbrengen, dat hij een profeet, en de zoon van een profeet was. Ook zou dit de leer van dit boek met te meer eerbied en hoogachting doen ontvangen, omwille van de schrijver. Want hoewel het van weinig belang is, met welk soort van pen het geschreven is, nochtans vraagt het van ons temeer verschuldigde hoogachting, wanneer God gebruik maakt van zo'n instrument, dat zo rijk versierd is

3. De schrijver van dit boek, wordt hier "de koning van Israël" genoemd. Dit geeft een grote verzwarende van zijn zonde te kennen, dat God hem tot een troon had verhoogd, en dat hij het nochtans zo slecht had vergolden. Ook zijn waardigheid, dat hij koning was te Jeruzalem, de heilige stad, waar de tempel Gods was, maakte het slechte voorbeeld, en de invloed die dit op anderen kon hebben, des te gevaarlijker. Het geeft ook te kennen, dat op hetgeen een koning te Jeruzalem predikte en schreef, temeer gelet werd, want: "Waar het woord des konings is, daar is heerschappij." Hij beschouwde het niet als een vernedering een prediker te zijn, hoewel hij een koning was. Indien mannen van aanzien er zich op wilden toeleggen nuttig te zijn, wat zouden zij ontzaglijk veel goed kunnen doen. Salomo zag er niet minder voornaam uit in de predikstoel, als hij over de ijdelheid van de wereld preekte, dan op zijn troon van ivoor, vanwaar hij het volk regeerde.

Wij kunnen hieruit zien, dat God allerlei soort van werktuigen gebruikte in het schrijven van de Schrift: koningen, zoals David en Salomo; herders, zoals Amos: priesters, zoals Jeremia; vissers, zoals sommigen van de apostelen. Dit deed Hij, opdat alle soorten zich in stijl en spreekwijze zouden kunnen uitdrukken, zoals het voor hen gepast was. Wij zien hieruit, dat het geen oneer voor iemand, of voor iemands kinderen is, prediker te zijn. Salomo en David, beiden koningen en beiden profeten, worden er onder geteld. Salomo zocht het volk wetenschap te leren: (Pred. 12:9, 10) "En voorts, omdat de Prediker wijs geweest is, zo leerde hij het volk nog wetenschap, en merkte op, en onderzocht; hij stelde vele spreken in orde. De Prediker zocht aangename woorden uit te vinden, en het geschrevene is recht, woorden der waarheid." De engelen, hoger dan de hoogste mens, zijn allen bedienende geesten: (Hebr. 1:14) "Zijn zij niet allen gediensdige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?" Ja, Christus., de Overste van de koningen der aarde, was de grote Prediker van het Nieuwe

Testament. Dit is de schrijver, zoals hij in de titel van het boek wordt beschreven: "De woorden van de Prediker, de zoon van David, de koning te Jeruzalem."

Het tweede vers legt de algemene leer van het boek voor ons neer: "Ijdelheid der ijdelheden, zegt de prediker, ijdelheid van de ijdelheden, het is al ijdelheid." Wij hebben hier, meer in het bijzonder:

1. Het oordeel dat geveld wordt, over alle aardse dingen.
2. De persoon die dit oordeel velt.

1^e Laat ons met het laatste beginnen. Van de persoon, die dit oordeel velt, dat alles ijdelheid, is wordt gezegd, dat hij de Prediker is. Ik heb u reeds gezegd wat het woord betekent, namelijk, iemand die door de genade van God ingezameld of vergaderd is, die bij eigen ervaring heeft geleerd, dat alle dingen in de tijd ijdelheid zijn, en die overtuigd was, dat er geen wezenlijk voordeel in is die dingen na te jagen. Wie is het, die zo met geringschatting over de wereld spreekt? Waarlijk, het is iemand, die een bevoegd beoordelaar was, wel zo goed als iemand anders. Velen spreken met verachting over de wereld, omdat zij kluizenaars zijn, en haar niet kennen, of bedelaars, en haar niet bezitten; doch Salomo kende de wereld en had er ook overvloed van. Hij sprak er over als gezaghebbend, niet alleen als koning, maar ook als een profeet en prediker; hij sprak in Gods Naam, onder goddelijke ingeving. Naar sommigen menen, was een voornaam punt, dat hij op het oog had, aan te tonen dat de eeuwige troon en het koninkrijk, door God nog onlangs aan David en zijn zaad beloofd, (want Christus was ook de Zoon Davids) van een andere wereld moeten zijn, daar toch alle dingen in deze wereld aan de ijdelheid onderworpen zijn, en daarom niet genoegzaam om de uitgestrektheid van die belofte te beantwoorden. Indien Salomo bevond, dat alle dingen ijdelheid zijn, dan moet het koninkrijk van de Messias komen, waarin wij alleen een blijvend goed kunnen beërven. Het wezenlijk eind en doel van ons prediken over de ijdelheid van de wereld is dan ook, u Christus aan te bevelen; aangezien u toch, al zoudt u die dingen beërven welke uw hart in de tijd kan begeren, slechts voorbijgaande dingen en ijdelheid beërft. Doch in Christus, zegt de Prediker, (Spr.8:21) zult u een eeuwig en bestendig goed beërven.

Salomo bezegelt zijn getuigenis aangaande ijdelheid van alle aardse dingen, nadat hij ze beproefd had. Zij die de meeste aardse geriefelijkheden hebben gehad, zullen het eerst bereid zijn te bekennen, en zijn ook het meest bekwaam te prediken, dat die dingen ijdelheid zijn. Bevinding is een goddelijk getuigenis, dat uit de werken van God is genomen, aangaande de dingen, die in de voorzienigheid Gods geschieden; ook heeft de ervaring groot gezag bij de mensen, omdat het een meer tastbare bewijsgrond is, en minder aan onkunde en dwaling onderworpen is. Hieruit kunnen wij het grote onderscheid zien tussen aardse en hemelse dingen: De aardse dingen schijnen goed te zijn, zolang men die niet heeft beproefd en bevonden, dat zij ijdel, geheel en al ijdel zijn; doch de hemelse dingen schijnen ijdel te zijn, totdat men ze beproeft, en dan, wanneer men ze voldoende heeft beproefd, blijken zij voortreffelijk te zijn.

"Het is al ijdelheid, zegt de Prediker". Zeker iemand maakt een zeer vreemde gevolgtrekking uit deze woorden namelijk. dat lezen prediken is; omdat Salomo zijn boek hoewel het gelezen wordt, de Prediker noemt. Doch in antwoord hierop dient, dat Salomo niet zichzelf, maar zijn boek de Prediker noemt. Men zou hieruit eerder de gevolgtrekking kunnen maken, dat schrijven prediken is, en dat men kan prediken door een preek te schrijven. Doch dat lezen prediken is, volgt hier niet uit. In het schrijven toch kan een leraar, en dat doet hij ook, gebruik maken van geestelijke gaven, die in een profeet, of een prediker een vereiste zijn, tot beoefening van zijn predikgaven; maar dat is niet zo met lezen, want dat kan zelfs een schooljongen doen, die in het minst geen geestelijke gaven heeft verkregen. Zover over die persoon, die dat oordeel velt.

2° Hier wordt het oordeel geveld over alle aardse dingen; "Ijdelheid de ijdelheden, ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid." Waarin wij drie dingen opmerken: 1. Het onderwerp van de beslissing, of de zaak waarover hij zijn oordeel velt, namelijk al, of alles; dat is, dat in de wereld is: alle vermaken; alle voordelen; alle aanzien; alle bevorderingen; alle begeerlijkheden van de wereld; alle dingen onder de zon waarop een mens zijn hart kan zetten; alle wereldse bezigheden en genietingen; alle dingen buiten God, en als afgescheiden van Hem beschouwd.

2. Het oordeel, dat hij over al deze velt, is: ijdelheid. De dingen van de wereld moeten óf op zichzelf worden beschouwd, zoals zij schepselen Gods zijn en zo kunnen zij niet alle ijdelheid worden geheten, omdat zij alle zeer goed waren, verkondigende Zijn macht en heerlijkheid: doch beschouwt ze in betrekking tot de mensen, en dat zij daarin voldoening verwachten, dan zijn zij ijdelheid. Zij die er gelukzaligheid in zoeken, zullen teleurgesteld worden; zij zijn ijdel, en dat niet alleen, doch,

3. Merkt ook de verergering van dit oordeel op, of de nadrukkelijke wijze waarop de Prediker deze zaak uitdrukt. Zij zijn niet alleen ijdel, maar ijdelheid in het afgetrokkene; en dat niet alleen, maar ijdelheid telkens weer, driemaal herhaald. Alsof hij wilde zeggen: Zij zijn ijdelheid, ijdelheid, ijdelheid; en dat niet alleen, maar de grondslag van de ijdelheid, en daarom *Ijdelheid der ijdelheden* en nog eens *Ijdelheid der ijdelheden* genoemd: te kennen gevend, dat het de ijdelste ijdelheden zijn, ijdelheid in de hoogste trap, niets dan ijdelheid, zo'n ijdelheid, die de oorzaak van zeer veel ijdelheid is. En nog eens, niet alleen dit, maar de verdubbeling geeft de zekerheid van de zaak te kennen, en met wat een krachtige overtuiging de Prediker sprak, wat een diep besef hij had van deze ijdelheid van alle dingen. Zodat zijn oordeel hier vergroot wordt:

(1) Door het in het verband uit te drukken: *Ijdelheid*.

(2) Door het "Ijdelheid der ijdelheden" te noemen.

(3) Door deze uitspraak te herhalen en te verdubbelen: *Ijdelheid der ijdelheden*, Ijdelheid der ijdelheden. Door de leer, welke hij voornemens was te bewijzen, te verdrievoudigen: "Ijdelheid der ijdelheden, zegt de Prediker, Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid." De waarheid van deze leer heeft hij, in het vervolg van zijn prediking in dit boek, op vele overtuigende gronden in het brede bewezen.

Het leerstellig voorstel, dat wij uit deze woorden wensen op te helderen, aldus verklaard, zal het volgende zijn:

Opmerking. Dat alle aardse genietingen en wereldse dingen ijdel en leeg zijn.

In het spreken uit deze tekst van Salomo over de ledigheid en ijdelheid van de wereld, wensen wij, onder goddelijke bijstand, de volgende dingen te doen:

- I. Overwegen wat het is in de wereld, dat zo ijdel en leeg is.
- II. Onderzoeken wat dit inhoudt, dat zij ijdel, en de ijdelheid zelf is; en wat die spreekwijze inhoudt: "Ijdelheid der ijdelheden, ijdelheid der ijdelheden."
- III. Enige gronden aanvoeren om de waarheid te bewijzen van de leer, dat alles ijdel en leeg is.
- IV. De redenen opgeven, waarom het zo is.
- V. Enige gevolgtrekkingen ter toepassing afleiden, om aan te tonen welk gebruik wij van deze leer behoren te maken.

I. Ons eerste punt is: Dat wij zullen overwegen wat het is in de wereld, dat zo ijdel en leeg is. Om in het vervolg van deze verhandeling alle misvattingen te voorkomen en elke verkeerde beschouwing te verhoeden, moet u niet vergeten, dat ik niet van de dingen van de wereld

spreek, volstrekt op zichzelf beschouwd; want dan zijn vele dingen in de wereld, in vele opzichten, goed en nuttig, wanneer zij overeenkomstig Gods vergunning worden gebruikt. Doch ik beschouw de wereld en de dingen van de wereld hier, als geheel ijdelheid, in de volgende opzichten,

1. Als afgescheiden van God. Zonder God ziet men niet, dat de goede dingen van de wereld van God komen, noch wordt er gebruik van gemaakt, om tot hem te leiden; dan worden zij in zichzelf boven God geacht, en zo zijn de mensen liefhebbers van die dingen, meer dan liefhebbers Gods.
2. Wanneer een mens die stelt tot zijn gelukzaligheid, of tot een deel daarvan, en hij ze zodoende tot zijn einddoel, tot zijn voldoening, tot zijn rust, tot zijn god maakt. Velen stellen zodoende de wereld tot hun god, zij maken van hun buik hun god.
3. Wanneer zij de dienst van God in de weg staan en verhinderen; wanneer het hart daardoor wordt afgetrokken van de plicht en van de ordinanties, en zij zo de dienst van God belemmeren.
4. Wanneer zij de zonde bevorderen en begunstigen, en als brandstof worden gebruikt, om de verdorven begeerlijkheden en genegenheden te voeden en te onderhouden; wanneer zij slechts tot voedsel dienen voor hoogmoed en eerezucht, voor gierigheid en vleselijkheid, voor zinnelijkheid en wulpsheid, of dergelijke. Daarom behoort men in dergelijke opzichten de wereld en de dingen van de wereld te beschouwen als lage en verachtelijke ijdelheid, en die te verachten, tegen te staan en er aan te sterven.

Maar als men nu de vraag stelt: *Wat is in de wereld zo ijdel en leeg? Waarom zegt de Prediker: "Het is al ijdelheid?"*

Dan antwoord ik: Deze woorden houden meer in, dan wij kunnen zeggen: wij zullen alles wat zij behelzen niet kunnen verhandelen. Wij zullen slechts enkele van die dingen in de wereld, die ijdelheid zijn, opnoemen.

1. Al de voordelen en rijkdommen van de wereld zijn ijdelheid: (Pred. 5:9, 10). Die het geld liefheeft wordt het geld niet zat; en wie de overvloed liefheeft wordt het inkomen niet zat; Dit is ook ijdelheid. Daar het goed vermenigvuldigt, daar vermenigvuldigen ook die het eten; wat nuttigheid hebben dan de bezitters daarvan, dan het gezicht van hun ogen?" Laat iemand zoveel rijkdom verkrijgen als Salomo verkreeg, hij kan er geen gelukzaligheid in vinden. Waar is de verzadigende rijkdom te verkrijgen? Nergens anders dan in Christus: (Spr. 8:18) "Rijkdom en eer is bij mij: duurzaam goed en gerechtigheid." al de rijkdommen van genade en heerlijkheid zijn in Christus te vinden.

2. Al de vermaken en het genot van de wereld zijn ijdelheid: "Ik zeide in mijn hart: Nu welaaan, ik zal u beproeven door vreugde, derhalve zie het goede aan; maar ziet, ook dat was ijdelheid. Tot het lachen zeide ik: gij zijt onzinnig, en tot de vreugde: wat maakt deze?" (Pred. 2:1, 2). Ziet hoe hij in dit hoofdstuk menigerlei zinnelijke vermakelijkheden opnoemt, en de uitkomst is nog steeds: "Alles is ijdelheid." Nooit zullen wij enig waar genoeg vinden buiten Christus: "De wegen der wijsheid zijn liefelijkheid, en alle haar paden vrede" (Spr. 3:17).

3. Alle eerbewijzen en grootsheid van de wereld zijn ijdelheid: (Pred. 2:4-10) "Ik maakte mij grote werken, ik bouwde mij huizen, ik plantte mij wijngaarden. Ik maakte mij hoven, en lusthoven, en ik plantte bomen in dezelve, van allerlei vrucht. Ik maakte mij vijvers van wateren, om daarmee te bewateren het woud, dat met bomen groende. Ik kreeg knechten en maagden, en ik had kinderen des huizes; ook had ik een groot bezit van runderen en schapen, meer dan allen, die voor mij te Jeruzalem geweest waren. Ik vergaderde mij ook zilver en goud

en kleinodiën der koningen, en der landschappen; ik bestelde mij zangers en zangeressen en wellustigheden der mensenkinderen, snarenspel, ja allerlei snarenspel. En ik werd groot, en nam toe, meer dan iemand, die voor mij te Jeruzalem geweest was: ook bleef mijn wijsheid mij bij. En al wat mijn ogen begeerden, dat onttrok ik hun niet; ik wederhield mijn hart niet van enige blijdschap, maar mijn hart was verblijd vanwege al mijn arbeid, en dit was mijn deel van al mijn arbeid." En wat was het voordeel van al deze wereldse grootsheid? Wel, het was al ijdelheid: (vs. 11) "Toen wendde ik mij tot al mijn werken, die mijn handen gemaakt hadden, en tot de arbeid, die ik werkende gearbeid had; ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes." Waar is ware eer te verkrijgen? Alleen in Christus. "Rijkdom en eer zijn bij Hem." Zij, die een plaats in Christus verkrijgen, worden koningen en priesters van hun God; en dit is de eer van alle heiligen.

4. Al de wijsheid en staatkunde van de wereld is ijdelheid, ja zelfs de zedelijke geestesgaven en de kennis van kunsten en wetenschappen. Zolang een mens verstoken is van geestelijke wijsheid, al had hij de kennis van alles wat in de tijd gekend kan worden; al was hij nog zo ervaren in wiskunde, wijsbegeerte, sterrenwichelarij en sterrenkunde; het is al ijdelheid. Salomo arbeidde om wijsheid te verkrijgen, en hij verkreeg die ook in een hoge mate. Hij spreekt daarover zijn oordeel uit, zeggende: (Pred. 1:13, 14, 17, 18) "En ik begaf mijn hart om met wijsheid te onderzoeken, en na te speuren, al wat er geschiedt onder de hemel. Ik zag al de werken aan, die onder de zon geschieden: en ziet het was al ijdelheid en kwelling des geestes. En ik begaf mijn hart om wijsheid en wetenschap te weten; ik ben gewaar geworden, dat ook dit een kwelling des geestes is. Want in veel wijsheid is veel verdriet, en die wetenschap vermeerderd, die vermeerderd smart." Waar zal een mens ware wijsheid verkrijgen? Wel, die is in Christus. Hij alleen kan ons wijs maken tot zaligheid, omdat Hij ons geworden is wijsheid van God (1 Kor. 1:30). "In Hem zijn al de schatten der wijsheid en kennis verborgen" (Kol. 2:3). Salomo had niet weinig kennis, want hij was de wijste van alle mensen; doch hij zet dit opschrift boven alle wereldse wijsheid: ijdelheid. Wel, laat dan "een wijze zich niet beroemen in zijn wijsheid" (Jer. 9:23).

5. Alle macht en sterkte in de wereld is ijdelheid: "De sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid." Laten koningen, noch onderdanen, roemen in hun sterkte, in de sterkte van hun legers en bondgenoten. Wat zegt Salomo hiervan? (Pred. 9:11) "De loop is niet der snellen, noch de strijd der helden." Waar is dat te vinden, dat de naam van sterkte verdient? Alleen in Christus. "Wordt krachtig in de Heere, en in de sterkte Zijner macht (Ef. 6:10). Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft. Hij is de overwinning Israëls; "Zijn Naam is een sterke Toren, de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden" (Spr. 18:10).

6. Al de schoonheid en pracht van de wereld is ijdelheid. Hij zegt ervan: "Schoonheid is ijdelheid" (Spr. 31:30). Wanneer God iemand kastijdt met straffingen om de ongerechtigheid, zo doet Hij zijn bevalligheid smelten als een mot. "Immers is een iegelijk mens ijdelheid" (Psalm 39:12). Salomo was beroemd wegens de schoonheid en pracht van zijn hof, en de luister van zijn regering, maar hij zag, dat alles ijdelheid was. Toch getuigde Christus, dat zelfs de schoonheid van een grasspriet de zijne te boven ging, want Hij zegt van de leliën des velds, dat Salomo in al zijn heerlijkheid niet is bekleed geweest als een van deze (Luk. 12:27). Zodanig is inderdaad de verdwijnende schoonheid van de mensen, waarvan velen zulke hoge gedachten hebben, dat zij niet dieper gaat als de huid, zij is maar iets uiterlijks, en verwelkt als een bloem. Als u een echte, geestelijke, duurzame schoonheid wilt hebben, die is in Christus te verkrijgen, Wiens Geest en genade een mens volkomen schoon en heerlijk inwendig maken (Psalm 45:14). "Uw schoonheid was volmaakt door Mijn heerlijkheid, die Ik op u gelegd had (Ezech. 16:14).

7. Al de gerechtigheid en geveinsde valse godsdienst van de wereld is ijdelheid. Er is vele ongerechte gerechtigheid, veel ongodsdienstige godsdienst, vele genadeloze genade en veel geloof zonder geloof in de wereld. "Tenzij uw gerechtigheid overvloediger is als van de Schriftgeleerden en van de Farizeeën;" zegt Christus, "zult Gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan" (Matth. 5:20). Noch besnijdenis heeft enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende (Gal. 5:6). Noch besnijdenis, noch voorhuid heeft enige kracht, maar een nieuw schepsel (Gal. 6:15). Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet ingaan (Matth. 3:3). De natuurlijke godsdienst, die de wereld heeft, is slechts ijdelheid. Indien zelfs de gerechtigheid van hen die God vrezen, slechts als een wegwerpelij kleeft is, en hun tot rechtvaardigmaking niet kan baten, welk voordeel zullen zij dan van hun gerechtigheid hebben, die nog buiten Christus, en dus niets als bloot zedelijke, vormdienaars en geveinsden zijn? Indien u een gerechtigheid wilt hebben, dan moet u die in en van Christus hebben; Hij is de Heere onze Gerechtigheid, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking. Hij kan u een toegerekende gerechtigheid geven, om u te rechtvaardigen, en een medegedeelde rechtvaardigheid om u te heiligen.

8. Alle gunst en vriendschap van de wereld is ijdelheid. "Gunst is bedrieglijk" (Engelse overzetting Spr. 31:30). Die op de gunst en vriendschap van mensen vertrouwen, zullen ervaren, dat zij daarmee bedrogen uitkomen. Daarom zegt de profeet Micha: "Geloof een vriend niet, en vertrouwt niet op een voornaamste vriend; de beste van hen is als een doorn; de oprechtste is scherper als een doornheg" (Micha 7:4, 5). Waar zult u een ware vriend vinden? O zoekt Christus tot uw Vriend te krijgen: Hij is een Vriend, Die meer aanleeft dan een broeder. Zijn vriendschap verandert niet, zoals die van vrienden, die u heden liefhebben en morgen haten.

9. Al de modes en gewoonten van de wereld zijn ijdelheid; zij zijn evenals de wind steeds omgaande (Pred. 1:6) en het ijdel oog wordt niet verzadigd met zien (vs. 8). Er zijn vele ijdele modes van lichaams gebaren; ijdele modes van kleding; ijdele wereldse kunsten. De apostel zegt van deze en alle andere wereldse ondeugden: "Wordt deze wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds" (Rom. 12:2). De beste mode en gelijkvormigheid, waarvan ooit iemand werk heeft gemaakt, om die te volgen, is gelijkvormigheid aan de Zoon van God; daarnaar te streven zou een bewijs zijn van de verkiezing van eeuwigheid: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn" (Rom. 8:29). Alle andere modes en verzot gezet zijn op gelijkvormigheid aan de wereld, is maar een kenmerk van ijdelheid.

10. Al de groten en de geringen van de wereld zijn ijdelheid. Dit toont Salomo ons in dit boek, wanneer hij bewijst, dat alles ijdelheid is. Zijn vader David zegt uitdrukkelijk: (Psalm 62:10) "Immers zijn de gemene lieden ijdelheid, de grote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgenomen, zouden zij samen lichter zijn dan de ijdelheid." Hier wordt van de vorst in zijn staatsiemantel, zowel als van de boer in zijn grove plunje, verklaard, dat zij beiden ijdelheid zijn. "Immers is een ieder mens ijdelheid (Psalm 39:12). Hoe moet men een mens beschouwen? Als een vergaand stofje. In wijsheid is hij ijdel: "De Heere kent de overleggingen der mensen dat zij ijdel zijn" (1 Kor. 3:20). In macht is hij ijdel, daarom zegt de Heere: "Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijn arm stelt" (Jer. 17:5). In vertroosting zijn zij ijdel: "Zij troosten met ijdelheid" (Zach. 10:2). Laten wij nooit van een mens verwachten, wat niet bij hem te vinden is. Wij behoren alleen op de Godmens, Jezus Christus, ons vertrouwen te stellen, en van Hem onze troost te verwachten: De ware besnijding beroemt (of verheugt [Eng. Overz.]) zich alleen in Christus Jezus, en vertrouwt niet in het vlees (Filip. 3:3).

In één woord, al deze dingen samen zijn slechts ijdelheid; er is geen voldoening in te verkrijgen: (Pred. 1:14) "Ik zag al de werken aan, die onder de zon geschieden; en ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes." De apostel geeft een opsomming van al de dingen van de wereld, en schrijft er ijdelheid op: "Alles wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses, en de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens is niet uit de Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid" (1 Joh. 2:16). Al deze dingen zijn ijdelheid.

II. Ons tweede punt is: Te onderzoeken wat dit inhoudt, dat zij ijdelheid, ja de ijdelheid zelf genaamd worden: "Het is al ijdelheid;" en wat die spreekwijze te kennen geeft: "Ijdelheid der ijdelheden, ijdelheid der ijdelheden."

1^e Wat het eerste betreft, wat dit inhoudt, dat zij ijdelheid genaamd worden: "Het is al ijdelheid." Dit geeft onder anderen de acht volgende dingen te kennen:

1. Ijdelheid geeft hier de onvoordeligheid van alle dingen te kennen: "Wat voordeel heeft de mens daarvan?" (Pred. 1:4). Christus zegt met hetzelfde doel: "Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel?" (Matth. 16:26). Schatten van de goddeloosheid doen geen nut. De wereld is voor de ziel nutteloos, zij kan haar niet van de hel verlossen: De verlossing van de ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden, wegens iets, dat, of de wereld, of de dingen van de wereld kunnen doen tot haar herstel (Psalm 49:8). De wereld kan een mens niet verlossen van het vonnis, dat in de grote dag zal worden uitgesproken; zij zal eerder de ellende vergroten.
2. Het is al ijdelheid; het woord betekent ledigheid: ijdel; dat is, leeg of ontbloot van zelfstandigheid, waarde en genoegzaamheid. Zo worden de woorden van Rabsaké ijdele woorden of een woord der lippen genoemd, dat is leeg, die slechts wind bevatten. Zo ook is de wereld ijdel, dat is leeg; zij belooft grote dingen, maar zij geeft niets; evenals de god van deze wereld, die tot Christus zeide: Al deze dingen zal ik u geven, indien u, nedervallende, mij zult aanbidden" (Matth. 4:9). De wereld belooft veel en pocht veel, doch zij kan niets geven en niets uitrichten.
3. Het is al ijdelheid; het woord geeft schadelijkheid te kennen, omdat het dingen zijn, die het hart hoe langer hoe ijdel maken, en de genegenheden van God en de hemelse dingen aftrekken. Zij zijn schadelijk, zij doen zeer; evenals een mens, die zich op een bed van doornen en distelen ter ruste legt; hij zal daar nooit de rust vinden, die hij zoekt.
4. Het is al ijdelheid; het sluit in, dat er geen voldoening in is: (Pred. 1:8) "Het oog wordt niet verzadigd met zien, noch het oor wordt niet vervuld van horen." Gelijk er, afgescheiden van God, geen wezenlijk voordeel in is, zo is er ook geen ware troost in. Het is maar een ijdele troost, die men vindt in hetgeen slechts ijdelheid is.
5. Het is al ijdelheid; dit geeft bedrog en leugen te kennen: (Psalm 4:3) "Gij mannen, hoelang zult u de ijdelheid beminnen, de leugen zoeken?" Daarom worden de dingen van de wereld liegende ijdelheden genoemd: (Jona 2:8) "Die de valse (of liegende) ijdelheden onderhouden, verlaten hunlieder weldadigheid." De wereld schijnt iets te zijn, doch zij is een leugen; zij is niet wat zij schijnt te zijn.
6. Het is al ijdelheid; dit geeft verijdeling en teleurstelling te kennen: (Jak. 1:26) "Indien iemand onder u dunkt, dat hij godsdienstig is, en hij zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezès godsdienst is ijdel;" dat is, die zal teleurgesteld worden; hij bedriegt zichzelf. Zo ook is de wereld een bedriegster en misleidster.
7. Het is al ijdelheid; dit houdt dwaasheid in: "Een verstandeloos mens zal kloekzinnig worden, (of, een ijdel mens zou wijs worden) hoewel hij als het veulen eens woudezels geboren is" (Job 11:12). Alles is ijdelheid, alles is dwaasheid. "Die ijdele mensen volgt is verstandeloos."

8. Het is al ijdelheid: dit geeft zwakheid en ongestadigheid te kennen: verdwijnen als de rook. "De wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid" (1 Joh. 2:17). "Alle vlees is gras, en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des Heeren daarin blaast: voorwaar het volk is gras. Het gras verdort, de bloem valt af, maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid" (Jesaja 40:6-8).

2° Wij zouden in de tweede plaats onderzoeken, wat die spreekwijze te kennen geeft: "Ijdelheid der ijdelheden, ijdelheid der ijdelheden." Deze spreekwijze en de herhaling daarvan houdt de volgende zes dingen in:

1. De buitengewone mate van ijdelheid van deze wereldse dingen. Ijdelheid sluit in, dat zij niet alleen ijdel, maar buitengewoon ijdel zijn: zo ijdel als de ijdelheid zelf. "Ijdelheid der ijdelheden," is in het Hebreeuws, een overtreffende vorm van spreken, om aan te tonen dat het de hoogste ijdelheid is, gelijk het Hooglied, (of Engelse overzetting] het Lied der liederen) dat is, het meest voortreffelijke lied: de Koning der koningen, dat is, de uitnemendste Koning. Zo ook, "Ijdelheid der ijdelheden," dat is, de grootste ijdelheid.
2. Het geeft te kennen de menigte en de verscheidenheid van ijdelheden, die in de aardse dingen opgehoopt zijn: evenals Simson in een ander geval zegt: "Een hoop, twee hopen:" of hopen op hopen (Richt. 15:16). Er zijn ijdelheden op ijdelheden: de ene hoop boven op de andere.
3. Het geeft de wonderlijkheid van deze ijdelheden te kennen: hij spreekt bij wijze van verwondering, om de wonderlijke en vreemde ijdelheid van deze dingen aan te tonen. Hij barst los in die uitroep: o ijdelheid der ijdelheden!
4. Het sluit in, dat het onuitsprekelijk is; het is in geen woorden uit te drukken. Dezelfde woorden moeten daarom nog eens en nog eens worden uitgesproken, om aan te tonen, wat wij niet voldoende kunnen begrijpen of uitdrukken, de ijdelheid van de dingen, die hier beneden zijn.
5. Het geeft de vruchtbaarheid te kennen van deze ijdelheden van de wereld; de ene ijdelheid verwekt een andere; de ene ijdelheid veroorzaakt een andere. Daarom wordt het "Ijdelheid der ijdelheden" genoemd; zo'n ijdelheid, die de oorzaak is van andere ijdelheden.
6. Het geeft de zekerheid te kennen, dat de dingen van de wereld ijdelheid zijn, en welke indruk dit op ons moest maken, dat het in deze een korte tekst vijfmaal wordt herhaald. Deze herhalingen moesten indruk op ons maken, zodat wij aangedaan waren over de zekerheid van de zaak. Gewis, het is al ijdelheid.

III. Wij zullen overgaan tot het derde punt, dat is: Enige gronden aanvoeren, om de waarheid te bewijzen van de leer, dat alles ijdel en leeg is; of, om de ijdelheid en ledigheid van de wereld te bewijzen.

1. De wereld is verraderlijk; zij verraadt tegelijkertijd beide de hopen en de zielen van de mensen. Wat is de mens vol van verwachting van de genieting van dingen, die in het verschiets zijn! Evenals een mens, die een schilderstuk of een standbeeld van ver ziet; doch naderbij komende en het nauwkeurig beziende, ziet hij, dat het maar bedrog, een dood levenloos ding is. Zo ook wordt een mens, die zich tot de genieting van de wereld wendt, in zijn verwachtingen oneindig teleurgesteld. Evenals kinderen, die menen, dat de wolk juist een heuvel raakt, en dat zij, als zij er op waren juist in de wolk zouden zijn; doch die, er zich heen begevende, bemerken, dat de wolk naar een andere heuvel verplaatst is. Ja, de wereld verraadt de ziel, zowel als de hopen. Zij verraadt de ziel van de mens ten verdere, evenals zoet vergif, dat met aangenaamheid wordt ingenomen, doch op slag de dood veroorzaakt. De zijden koorden van de wereld hebben een gevangene weggevoerd, en zij bleken boeien te zijn, die hij niet kon verbreken. Evenals Judas van onze gezegende Heere zeide: "Die ik zal kussen, Dezelve is het,

grijpt Hem," zo spreekt ook de wereld in dienst van de duivel: "Die ik kus en omhels en die mij wederkerig omhelst en zijn hart op mij zet, grijp hem en houdt hem vast." Zo verraaft het schepsel zowel de ziel als de hoop van de mens.

2. De wereld is ijdelheid, omdat zij kwellend is: want, "het is al ijdelheid en kwelling des geestes" (Pred. 1:14). U kunt de doorn van deze wereld niet aangrijpen, of zij moet u steken. De wereld is kwelling voor die haar verkrijgt. Een mens zal dag en nacht doorbrengen, om iets te veroveren: hij zit laat op en staat vroeg op; hij stelt al zijn vernuft te werk, hoe hij zo'n koop zal doen. Het bezit van de wereld is kwelling; wanneer een mens haar heeft, wat vrezen, wat zorgen, wat bezorgdheid om haar te houden! Hij weet niet wat hij zal doen om zich van haar te verzekeren. Als er maar een pan van zijn huis afvalt, denkt hij, dat het gehele gebouw zal instorten. Als hij maar een stuiver van een groot bedrag afneemt, vreest hij, dat het tot niets zal verminderen en wegslinken. Hij kwelt zich in het te bewaren. En zo ook is de wereld kwelling als men haar verliest. Raakt men haar kwijt, dan roept de mens: "Helaas! Zij hebben mijn goden weggenomen, wat heb ik nu meer? Mijn hoop is weg, mijn alles is weg, mijn deel is weg."

3. De ijdelheid en ledigheid van de wereld blijkt hierin, dat een klein kruis alle genoegens en genot van de tijd zal vergallen. Salomo zegt, dat "een dode vlieg de zalf des apothekers doet stinken en opwellen" (Pred. 10:1). Zo gaat het ook met de gehele massa van de hoogste genietingen van de wereld; een klein kruis, wat tandpijn, een aanval van niersteen, of van koliek of jicht, zal alles vergallen en doen stinken. Wij hebben hiervan een voortreffelijk voorbeeld in Haman, (Esther 5:11-13). Als iemand ter wereld zich voldoening van de wereld mocht beloven, dan mocht Haman dat doen. Hij was van een lage trap tot de hoogste top en waardigheid van een onderdaan verheven: hij was de eerste staatsdienaar van een van de grootste koningen van de aarde. Als iemand krachtens geboorte een hoge staat inneemt, wordt die hem, als het ware, natuurlijk, hij vermeerdert nooit, en brengt hem nooit hoger; doch bevordering van een geringe tot een hoge staat verhoogt de waarde van de staat, en geeft, als ik dat zo eens mag uitdrukken, trek en smaak in de genieting. Nu, Haman had alle rijkdom; hij had een talrijk huisgezin, overvloed van kinderen; hij was de grootste gunsteling van de koning en beschouwde zich ook als een gunsteling van de koningin; en nochtans, hij zegt: "Doch dit alles baat mij niet." Wel, wat scheelt er aan, man? Wat heeft uw pot zalf vergiftigd? Daar is een ellendige Jood, zegt hij, een onhandelbare, ongemanierde kerel, die wil zijn hoed niet voor mij afnemen, wanneer ik het paleis in en uit ga. Dat bedierf al zijn geluk, dat een arme man geen buiging voor hem wilde maken.

4. De ledigheid en ijdelheid van de wereld blijkt hieruit dat zij zo veranderlijk is en zo kort duurt. Zij wordt in de Schrift bij de beweging van een arend vergeleken: "Zij zal zich gewis vleugelen maken, gelijk een arend, die naar de hemel vliegt" (Spr. 23:5). Wanneer zij wegvliegt, zal zij niet als een tamme vogel uitvliegen en weer terugkeren; zij gaat weg als een arend, buiten het gezicht. Menigeen denkt, dat hij krachtens zijn goed recht en door zijn securiteit, door zijn erfrecht, en dergelijke dingen, de vleugelen van de wereld zal kortwieken, zodat zij hem niet kan omvliegen; doch in weerwil van dat alles, zal hij vleugelen des dageraads nemen, welks vleugelen niet kunnen gekortwiekt worden. De wereld wordt (Openb. 12:1) bij de maan vergeleken, die soms vol is en helder schijnt, maar dadelijk weer verandert en afneemt. De mensen zijn geneigd in een tijdelijke zin te zeggen, wat David in een geestelijke zin zeide: "Mijn berg staat vast;" en ziet! In plaats van gezondheid krijgen wij ziekte; in plaats van een goede naam wordt schande ons deel; in plaats van gemak hebben wij pijn; in plaats van rijkdom vervallen wij tot armoede.

5. De ijdelheid en ledigheid van de wereld blijkt hierin, dat zij u nooit van dienst zal zijn in een tijd van nood. Bent u ziek? Al de rijkdommen van de wereld zullen u niet genezen, zij zal u van

geen jicht of graveel kunnen afhelfen: neemt er de proef van, legt uw hoofd op een gouden peluw, ziet of dat u gezond zal doen slapen. Neen, al de genietingen van de tijd zullen de pijn van een koliek niet verlichten. En dan, in de dag van de dood, wanneer de dood zegt: "Hier ben ik, ik sta aan de deur: het gericht zet zich om u te oordelen;" wat zal dan de wereld u betalen? Neen, zij kan u niet voor de toorn Gods, voor de hel, voor het gericht beveiligen.

IV. Ons vierde punt was, dat wij enige redenen zullen opgeven van de ijdelheid en ledigheid van de wereld en waarom in haar geen voldoening is te vinden.

1. God alleen toch is het Middelpunt van de ziel van de mens; Christus alleen is het Brood des levens, het krachtige Voedsel van de ziel. God is het Middelpunt van de met verstand begiftigde wereld, het Middelpunt van de geesten. De geesten, de zielen, zullen geen rust vinden, dan alleen in Hem als hun Middelpunt: die ziel, die nooit in Hem als haar Middelpunt rust, zal in eeuwigheid geen rust vinden. Ieder lichaam heeft zijn middelpunt: de steen gaat naar omlaag, en het vuur gaat omhoog. Ieder lichaam is, als het ware, in beweging, of heeft een neiging tot beweging, indien er niets in de weg staat, totdat het tot zijn middelpunt komt. Aangezien nu God alleen het Middelpunt van de ziel is, kan het schepsel geen rust aan de ziel geven: de ziel is steeds in onrust, zolang zij niet tot God in Christus komt, Die de ware Rust is: "Mijn ziel, keer weder tot uw rust" (Psalm 116:7). De gierigaard zal, als hij rijkdom heeft, zeggen: "Mijn ziel, keer weder tot uw rust. Ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren." Maar hij had zich in zijn middelpunt bedrogen; want hij had in 't geheel geen rust, hij werd die nacht ontferd en uit de wereld gezonden. Geen verblijf voor de ziel in het schepsel; het schepsel is niet geschikt voor de ziel. Waarom niet? De ziel is een geest; het schepsel is een lichaam; de ziel heeft wilde oneindige begeerten, het schepsel is eindig; de ziel is eeuwig en onsterfelijk, het schepsel is maar van gisteren, en morgen vergaat het. Zo is er dan geen onderlinge gepastheid van de ziel en het schepsel. Alleen God en de ziel zijn voor elkaar geschikt; daarom is het schepsel leeg en ijdel, het kan de wijd uitgestrekte, onmetelijke begeerten van de onsterfelijke ziel niet bevredigen.

2. Het schepsel ligt onder de vloek, een veelvuldige vloek. Een vloek door de val van Adam; een vloek na de doodslag van Kaïn; een vloek na de zondvloed; elke genieting van iedere goddeloze ligt onder de vloek. Hij is vervloekt in zijn korf en in zijn baktrog; vervloekt in zijn kinderen, vervloekt in al zijn vertroosting. Hoe kunnen dan het schepsel en de dingen van de wereld ons iets anders zijn dan ijdelheid en ledigheid, aangezien die allen sedert de val onder de vloek liggen? (Gen. 3:17).

3. Het is al ijdelheid wegens het einde waartoe God ze heeft geschapen; zij werden voor ons gemaakt, niet wij voor hen. Nooit bestemde de Heere de dingen van de wereld voor het gebruik, waarvoor de mensen ze hebben omgewend, namelijk, om hun een god, een deel, een zaligheid te zijn, en daarom zullen zij er nooit zaligheid in vinden.

4. Omdat zij gelukzaligheid in het schepsel zoeken, daarom zullen zij het nooit in het schepsel vinden; omdat zij er op vertrouwen, daarom zal de Heere dat vertrouwen verijdelen: "Want de Heere heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat u daarmee niet zult gedijen" (Jer. 2:37). Sedert de val doet de verdorvenheid van de mens hem meer van het schepsel verwachten, meer daarop vertrouwen en zich meer daarin verlustigen dan tevoren. De voortreffelijkheid van het schepsel is aan het afnemen en verminderen, doch de verwachting van de mens daarvan wordt groter en neemt toe. Hoe kan er dan iets anders zijn dan teleurstelling en ledigheid?

5. Het is dan ook geen wonder, dat het ijdel, leeg en onbevredigend is, aangezien de wereld de voorname gelegenheid tot de zonde en de brandstof van de begeerlijkheid is. Vele

verdorvenheden zouden verhongeren, wanneer zij niet door de wereld werden onderhouden, en zij is de wortel van menigerlei zonden: "De geldgierigheid [de liefde tot de wereld] is een wortel van alle kwaad." Zij is de wortel van het verdoemelijk veronachtzamen van het Evangelie. De ene gaat naar zijn akker, een ander naar zijn koopmanschap, en de aanbidding van het Evangelie wordt veracht (Matth. 22:5). Zij is de wortel van het omzwerven van het hart buiten de Heere, en vijandschap tegen God: "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem." Zij is de wortel van onvruchtbaarheid onder de genademiddelen, De doornen van deze wereld verstikken het goede zaad van het Woord. Zij is de wortel van jammerlijke afval van de Heere: "Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen."

V. Ons laatste punt is de toepassing van het onderwerp. Wij zullen dit trachten te doen in een gebruik van onderrichting: van beklag; van onderzoeking; en van vermaning, en in de gehele verhandeling alle korthed in acht nemen.

1^e Gebruik.

Het eerste gebruik, dat wij van deze leer zullen maken is tot onderrichting. Is het zo, dat alle aardse dingen en wereldse genietingen ijdel en leeg zijn? dan kunnen wij hieruit zien:

1. De dwaasheid van de mens, dat hij zijn geluk zoekt, waar het niet te vinden is. De mensen zouden gelukkig willen zijn, maar de algemene dwaling is, dat zij zich inbeelden, dat het schepsel dat kan geven. Daarom jagen zij genot en eerbewijzen na, en vergaderen zij schatten, menende, dat daarin hun gelukzaligheid ligt; doch zij zoeken de levenden onder de doden; die hun geluk onder de schepselen zoeken, zoeken warm water tussen het ijs. Helaas! Wat een slechte ruil doen zij, die hun zielen verkopen om te zondigen voor een beetje aards voordeel, dat ijdelheid is! (Jona 2:8) "Die de valse ijdelheden onderhouden, verlaten hunlieder weldadigheid." De verzoeken door aardse dingen verlokken tot de zonde, trekkende als met wagenzelen, doch zij zijn koorden der ijdelheid (Jesaja 5:18).

2. Ziet wat een grote verandering de zonde in de wereld heeft teweeggebracht, zij verzengt, als het ware, de voortreffelijkheid en schoonheid van het schepsel. Er was een tijd, voordat de zonde inkwam, toen God zag, dat alle schepselen zeer goed waren; doch nu, nadat de zonde er op geblazen heeft, beziet Hij ze weer, en ziet, het is al ijdelheid. Zulk een verandering zal de zonde in ons, en in onze raadslagen en gedragingen teweegbrengen, indien zij niet door het bloed van Christus wordt weggenomen.

3. Ziet hoe weinig reden er is, om de goddeloze wegens hun deel te benijden; zij hebben hun gehele deel in deze wereld. Wat een deel moet dit wezen, wanneer het maar een zaaien van ijdelheid en een oogsten van leugen is? "Het is al ijdelheid en kwelling des geestes." Waarom zou hij die God vreest de voorspoed van de goddelozen met lede ogen aanzien, aangezien het hun gehele deel is? Gods kinderen kunnen een deel in de wereld hebben, maar nooit hebben zij de wereld tot hun deel; neen, zij mogen zeggen: "De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja een schone erfenis is mij geworden." De Heere is het Deel van hun zielen.

4. Ziet, dat Gods kinderen niets verliezen, al zouden zij om Christus wil alle dingen in de wereld verliezen. Wat doet hen het verlies van alle dingen er aan wagen voor de zaak en het belang van Christus? Wel, zij weten, dat Christus alles, en de wereld niets dan ijdelheid is. Zij kunnen gemakkelijk alle dingen verlaten en Christus volgen; want zij verliezen maar ijdelheid, en zij oogsten wezenlijke vertroosting en degelijke gelukzaligheid. Wij kunnen dit overvloedig duidelijk zien, uit Mark. 10:29, 30: "En Jezus, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg Ik ulieden: er is niemand, die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of

kinderen, of akkers, om Mijnentwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud, nu in deze tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven." Dit schijnt een tegenstrijdigheid te zijn; maar, al verliezen zij hun huizen en akkers, enz., toch zullen zij die gelijkwaardig, ja, meer dan gelijkwaardig terug ontvangen: zodat hun lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, hun een geheel zeer uitnemend eeuwige gewicht van de heerlijkheid werkt.

2^e Gebruik. Het volgende gebruik, dat wij van deze leer maken is tot bestraffing.

Omdat alle dingen hier slechts ijdelheid zijn, bestraft deze leer hen, die hun harten op ijdelheid, op de wereld zetten, zodat zij God, en Christus, en de godsdienst, en hun zielen vergeten. O, mijn geliefde vrienden, wat zou het de mens baten, zo hij de gehele wereld won en aan zijn ziel schade leed? Alles wat de wereld ons kan verschaffen is slechts wind en ijdelheid. Wat zal in de dag van de dood van de wereldling worden, wanneer hij van deze dingen moet scheiden? Wat een ellendig scheiden moet dat zijn, als u niets anders tot uw gelukzaligheid hebt! Ik bedoel niet de mensen tot vrijwillige armoede over te halen; dat doet de kerk van Rome, die sommigen van haar ordebroeders doet zweren, dat zij hun gehele leven zullen bedelen. Zij onttrekken zich van alle wereldlijke zaken, onder voorgeven, dat zij zich geheel aan de godsvrucht wijden, en toch zijn velen van hun zo onkundig, dat zij in het geheel niets van de godsdienst weten. Ik heb van iemand gelezen, die altijd op een berg verbleef, en aangewezen was om al zijn tijd in de godsdienst te besteden. Hij vertelde, dat hij de gehele dag doorbracht met tot God te roepen, en zijn paternoster telkens en telkens weer tot de maagd Maria op te zeggen: zo'n afschuwelijke misslag in de godsdienst, zo'n verdoemelijk zelfbedrog, dat niemand, die goed bij zijn verstand is, zich hieraan zal schuldig maken. Zij menen dat zij, door zich in eenzame afzondering en een afgescheiden leven op te sluiten, de wereld zullen overwinnen, doch zoals Luther hierover terecht zegt: "Een monnik in zijn cel meent, dat hij van de wereld, en de wereld hem gekruisigd is; maar helaas! arm schepsel, hij is aan Christus gekruisigd en Christus is hem een vreemdeling."

Maar vrienden, de zaak die wij bestraffen is, dat de wereld zoveel en God zo weinig van uw hart krijgt. Het schepsel moest maar een kleine portie van uw genegenheden hebben, indien niet het schepsel, maar God uw Deel is. Doch, helaas! Velen zijn als zeker groot man, die, gevraagd wordende of hij ooit een zonsverduistering had gezien, antwoordde, dat hij zoveel drukte op aarde had, dat hij nooit tijd had om naar de hemel op te zien. Dit kan eveneens van menigten in de wereld worden gezegd, dat zij zo met de dingen van de tijd, de ijdele en vergankelijke dingen van de wereld zijn ingenomen, dat zij nooit tijd over hebben om tot God op te zien, en Hem aan te roepen. Daarom hebben wij reden om dit te bewenen.

3^e Gebruik.

Laat daarom ons volgend gebruik zijn tot beklag, dat velen, niettegenstaande de ijdelheid van de wereld, nochtans geheel van godsdienst ontbloot zijn, door hun buitensporige begeerten naar de wereld. Om dit op te helderen zal ik u aantonen:

1. Welke soort van begeerte naar de wereld de goddelozen hebben.
2. Bewijzen en duidelijk maken, dat hun begeerten zich naar deze ijdelheden uitstrekken.
3. Aantonen hoe dat komt.
4. Het kwaad daarvan aanwijzen. Wij zullen in al deze dingen veel grond van beklag vinden.

[1] Welke soort van begeerte naar de wereld de goddelozen hebben. Wij zullen hier vierderlei begeerte beschouwen, welke zij naar de wereld blijken te hebben.

1. Het is een aangeboren begeerte; zij zijn met een wereld in hun hart geboren: alles wat de wereld oplevert is hun beter dan God, of Christus. Waren wij in onze oorspronkelijke eerste oprechtheid gebleven, de eerste woorden van het kind zouden tot lof van God zijn geweest;

de eerste ademtocht zou naar gemeenschap met God zijn uitgegaan; doch nu gaan zij uit naar de wereld, en aardse dingen, die de uiterlijke zinnen bevredigen.

2. Zij is algemeen, naar alles wat in de wereld is: "Wie zal ons het goede doen zien?" De bedelaar, die genade mist, zal, voordat hij God tot zijn deel zoekt te krijgen, liever zijn staf of zijn broodzak als zijn deel beschouwen; net zo goed als de koning zijn kroon of zijn koninkrijk: "Wie zal ons het goede doen zien?" onverschillig welk goed het is (Psalm 4:6).
3. Zij hebben een sterke en heftige begeerte naar de wereld. Niettegenstaande alle ervaring, die zij hebben van de ledigheid en ijdelheid van de wereld, verlangen zij toch naar het stof van de aarde. Een mens, die naar zijn adem snakt, hijgt naar de lucht; maar het is wonderlijk, dat men hijgt naar het stof, dat de ademhaling belet!
4. De goddelozen hebben een toenemende begeerte naar de wereld: hoe meer zij drinken, hoe meer dorst zij krijgen. O zegt zo iemand, als ik twaalfhonderd gulden inkomen per jaar had, daar zou ik van kunnen leven. Wel, misschien krijgt hij ze. Is hij nu voldaan en tevreden? Neen. O als ik twaalf duizend gulden inkomen had, dan zou ik tevreden zijn: Wel, misschien krijgt hij het. Is hij nu tevreden? Neen. Hij zou wel twaalf miljoen willen bezitten. En als hij die kreeg, zou hij dan tevreden zijn? Neen, volstrekt niet. Hij zou wel willen, dat hij een kroon, een koninkrijk had. En als hij dat kreeg, zou hij dan voldaan zijn? Neen, hij zou de zoon van Jupiter, een kleine god, een algemene heerser willen zijn. Was Alexander de Grote tevreden toen hij de hele wereld onder zijn gebied had? Neen. "O, dat er meer werelden te overwinnen waren." Dat is de natuur van de begeerte, die de goddelozen naar de wereld hebben.

[2] Het tweede tot dit gebruik was: Bewijzen en duidelijk maken, dat de begeerte van de goddelozen zich naar de wereld uitstrekt. Dit zal duidelijk blijken, als wij de vier volgende dingen overwegen.

1. Het blijkt hieruit, dat zij de wereld tot hun deel maken; zij zijn er mee tevreden, zij zoeken niets andere: "Bevrijd mij, o Heere, van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel in dit leven is, welker buik Gij vervult met Uw verborgen schat" (Psalm 17:14).
2. Het blijkt hieruit, dat zij de wereld verkiezen boven al de plichten van de godsdienst en de ordinanties van de eredienst; indien zij hebben te kiezen tussen Christus en de godsdienst, kiezen zij de wereld en laten Christus staan. Openbare inzetten, huisgodsdienst, verborgen en gemeenschappelijk gebed, alles moet behulpzaam zijn, om plaats te maken voor de wereld. Het Evangelie wordt veracht. Hoe dat? Zij verkiezen hun akkers en hun koopmanschap, hun harten zijn daaraan getrouwd, zij willen geen huwelijk sluiten met de Zoon van God.
3. Dat de goddelozen de wereld begeren is duidelijk, wanneer wij nagaan hoe onvermoeid zij zich inspannen en hoe ijverig zij bezig zijn in de dingen van de wereld. O wat een zwoegen en reizen! Hoe breken zij zich, vroeg en laat, het hoofd over de wereld! Wat zijn zij verblijd, als zij een goede koop hebben gedaan! Dat geeft hun meer blijdschap dan zij ooit hebben gehad in het horen, bidden, lezen, of in welke andere godsdienstige plicht ook; zij hebben vreugde wanneer hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn. Met wat een droefheid en kwellende smart worden zij bezocht, wanneer zij de wereld verliezen! Dan zeggen zij met Micha: "Zij hebben mijn goden weggenomen, wat heb ik nu meer?" Zij achten God, of Christus, of de hemel niet, als zij de wereld moeten missen.
4. Het blijkt hieruit, dat zij er niet voor zullen staan, de grootste zonde te doen, om wat te winnen. Als zij op de een of andere wijze in de wereld een stand, of een som geld kunnen verkrijgen, al is het met verlies van hun ziel, dan menen zij, dat zij een goede koop hebben gedaan. Judas meende, dat hij een goede koop had gesloten, toen hij de Vorst des levens voor dertig zilverlingen had verkocht. "Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen."

[3] Wij zouden in de derde plaats onderzoeken, hoe dat komt, dat goddeloze vleselijke mensen zo'n begeerte naar de wereld hebben.

1. De mens heeft geen zelfgenoegzaamheid; hij kan in de genieting van zichzelf niet gelukkig zijn: daarom acht hij zich ellendig, als hij alleen is. Aristoteles zeide, dat een mens, die alleen kon leven, of een God, of een idioot was. De mens zoekt dan ook zijn geluk in de genieting van iets buiten hem, maar hij loopt het rechte spoor mis, en zo zoekt hij het in de wereld, waar het niet is te vinden.
2. God, Die alleen de ziel kan verzadigen, is buiten het gezicht; Hij is hun een onbekende God. "De wereld heeft God niet gekend door de wijsheid". Zij zijn uitgeroeid, omdat zij zonder kennis, zonder zaligmakende kennis zijn.
3. De wereld is dichtbij en het is een wel voorziene wereld. Deze kleine bol, vol wind en ijdelheid, opgeblazen in de lucht, fonkelt en schittert in hun oog met luister en schoonheid, en zij zijn er, evenals kinderen, machtig mee ingenomen.
4. Wegens de ijdelheid van het hart. Er is een wereld binnen in hen, die overeenkomt met de wereld buiten hen. De begeerlijkheid van de ogen binnen in hen beantwoordt aan de rijkdommen van de wereld buiten hen: de begeerlijkheid van het vlees van binnen stemt overeen met de vuile genoegens van de wereld van buiten; de grootsheid des levens past bij het aanzien en de grootsheid van de wereld. En zo haalt de wereld van binnen de begeerte uit naar de wereld, die buiten hen is.

[4] Wij zullen in de vierde plaats het kwaad hiervan aanwijzen, dat de begeerten alleen naar de wereld uitgaan.

1. Het is afgoderij. Daarom wordt de gierigheid afgodendienst genoemd, en door de apostel geplaatst bij de andere dingen, die gedood moeten worden (Kol. 3:5). Velen aanbidden het goud in het geld, die het niet in een beeld willen aanbidden: "Zij zeggen tot het fijne goud: Gij zijt mijn vertrouwen."
2. Het is heiligschennis. Het hart en de genegenheden van de mens zijn aan de koninklijke bronnen van inkomsten gelijk, die aan de kroon zijn toegevoegd. Het hart van de mens, zijn liefde en lust, moesten aan God gewijd en Hem geheiligd zijn. Waarom heeft God hem zulke wijd uitgestrekte begeerten gegeven? Was het, om die aan de wereld te verslingeren? Gewis niet.
3. Het is monsterachtige dwaasheid, om de ziel op de wereld vast te zetten: "Ontzet u hierover, gij hemelen!" Waarom? Wat is er? "Mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden" Jer. 2:12, 13). Het is het toppunt van dwaasheid vast te stellen, dat de stroom voortreffelijker is dan de bron: het schepsel dan de Schepper.
4. Het is een onteren van de ziel. Als u een engel de mesthoop zag aflikken, zoudt u niet zeggen: dat is geen voedsel voor zo'n heerlijk schepsel? Dat is ver beneden hem. Onze zielen zijn de jongere broeders van de engelen, als ik mij zo eens mag uitdrukken. Wie kan nauwkeurig het onderscheid verklaren tussen de natuur van de engelen en de ziel van de mens? Nu, dat zo'n hemels geboren ziel het stof van de vervloekte slang zou oplikken, wat een vernedering zou dat zijn! Is dit alles dan geen stof van beklag, dat Christus veracht, en de wereld omhelsd wordt?

4^e Gebruik.

Het volgende gebruik, dat wij van deze leer zullen maken is tot onderzoeking. Beproeft uzelf, of u van de ijdele wereld gespeend bent, ja of neen.

1. Bent u vergenoegd en tevreden met een weinigje van het goed van de wereld? En kunt u veel van het kwaad van de wereld verdragen? Hebt u een ontdekking van Christus gekregen, en wel zo een waarbij al de heerlijkheid en voortreffelijkheid van de wereld verdonkert? En hebt u mogen zien, dat u een beter deel hebt dan de ijdelheid van de tijd? Kunt u overwegen, dat de erfgenaam van alles, de Zoon van God, geen plaats had waar Hij het hoofd kon neerleggen, dat Hij geen stuiver in Zijn beurs had? Vrouwen kwamen en dienden Hem van hun goederen; een vis kwam en bracht hem wat Hij nodig had, om de keizer zijn schatting te betalen. Bent u doof voor de smaadheid van de wereld, zodat het gemis van haar toejuiching uw hart niet breekt? Bent u doof voor de voordelen en eerbewijzen van de wereld, zodat het gemis daarvan u niet bedroeft?

2. Als u gespeend bent van de ijdelheid van de wereld, dan zult u het gemis van de wereld met grote onderwerping dragen. Indien God, in Zijn voorzienigheid, uw huizen, uw landerijen, uw kinderen, uw rijkdommen, uw geliefde vrienden en dierbare betrekkingen wegneemt, dan zult u uw hand op uw mond leggen, uw mond in het stof steken en God rechtvaardigen. "In dit alles zondigde Job niet". U zult zien, dat uw alles in God en Christus is: Mijn God leeft, Hij is mijn Erfdeel; u kunt toch niet ontferd worden, zolang de Heere leeft. Terwijl de goddeloze in dit geval zegt: Zij hebben mijn goden weggenomen, wat heb ik nu meer? Zij zijn hun alles kwijt.

3. Indien u zich van de wereld hebt gespeend, zullen uw genegenheden niet met de eb en de vloed van de wereld op en neer gaan. Er zijn sommige bronnen, die onmiddellijk in verbinding staan met de zee; wanneer de zee met de vloed opkomt, rijzen zij, en wanneer het eb is dalen zij en worden droog. Als het zo bij u is, dat u zich verheugt en opspringt, wanneer de lamp van de voorzienigheid uw tent verlicht, en dat u brult, en weent, en een zee van tranen stort, wanneer zij wordt weggenomen: dat is een teken, dat u niet van de wereld gespeend bent. Wat de gelovige betreft, wanneer de wereld hem verlaat komt de Heere in haar plaats, en maakt hem vrolijk en opgeruimd, en dit heeft zo'n uitwerking op hem, dat hij het goedkeurt, al moet hij een vrouw, een kind, zijn dagelijkse wereldse vertroosting, verliezen, als hij er God maar voor in de plaats krijgt.

4. Indien u van de wereld gespeend bent, zult u weten wat het is, uw binnenkamers gestalte in uw wereldse zaken met u om te dragen. Er zijn mensen, die terwijl zij hun waren verkopen, of hun wereldse bezigheden hebben, meer indrukken van God, meer gemeenschap met de hemel in hun winkel hebben, dan anderen wanneer zij in het verborgen hun knieën buigen; die meer van God hebben wanneer zij hun zaken doen, dan anderen wanneer zij in Gods huis zitten onder het gehoor van een goede preek. Sommigen zullen meer omgang met God hebben wanneer zij thuis aan tafel zitten, dan de wereldling ooit had wanneer hij aan de Avondmaalstafel zat. Zij dragen een hemelse gestalte mee naar hun werelds aards beroep. Terwijl anderen de wereld steeds met zich omdragen; zij nemen haar mee naar de kerk, zowel als naar de markt; zij zijn er aan vastgelijmd.

5^e Gebruik.

Wij zullen van deze leer gebruik maken tot vermaning. Indien alles ijdelheid is, o zoekt de uw harten los te krijgen van alle dingen, die in de wereld zijn, en verlaat de valse, of liegende, ijdelheden (Kon. 11:8). Vraagt u: Wat dat is, de wereld te verlaten? dan zouden wij zowel een ontkennend als een stellig antwoord kunnen geven. Ontkennend: Het is niet, dat men uit de wereld gaat. Het is niet, dat men de persoonlijke samenleving verlaat, hoewel men slecht gezelschap moet verlaten. Het is niet, evenals men onder de Roomsen doet, een gelofte van vrijwillige armoede doen. Het is niet, lui en zorgeloos te zijn. Doch stellig, moeten wij haar verlaten in de vier volgende opzichten:

1. Ten opzichte van het onmatig gebruik van de genieting van de wereld: (1 Kor. 7:29-31) "Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende; en die wenen, als niet wenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die kopen, als niet bezittende; en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende: want de gedaante van deze wereld gaat voorbij." wij moeten haar gebruiken als rentmeesters, die rekenschap moeten geven van ons rentmeesterschap.
2. Ten opzichte van het dienen. Wees geen knechten of slaven van de wereld, want u kunt niet beiden God en de Mammon dienen.
3. Ten opzichte van vertrouwen: vertrouwt er niet op. Al hebt u wereldse voordelen, maakt die niet tot uw staf, uw steun, uw uitgelezen kleinodiën.
4. Ten opzichte van aanhankelijkheid; wees niet aan de wereld verkleefd. Laat de wereld niet als het vel van uw hand zijn, dat er niet gemakkelijk af gaat; maar als de handschoen, die u aan de hand hebt, of de hoed, die u op het hoofd hebt, die u gemakkelijk kunt uittrekken en afzetten.

Beproeft uw bekering aan deze leer, welke het bewijs was van Salomo's bekering. Die niets dan heerlijkheid en schoonheid in deze uitwendige dingen zien, zijn door de Satan betoverd: (Matth. 4:8) "Wederom nam hem de duivel mee op een zeer hoge berg;" maar die zien dat zij enkel ijdelheid zijn, hebben zich met Salomo bekeerd.

Wij zullen nu dit onderwerp besluiten met u de volgende middelen aan te wijzen tegen een wereldse gezindheid. Overweegt daartoe de zes volgende bijzonderheden:

1. Deze ijdelheden zullen u in de tijd van de grootste beroering geen vreugde verschaffen; zij kunnen u niet van de minste pijn verlossen. Wanneer u uw geweten en uw geest verwondt, en u zodoende aan de toorn Gods blootstelt, wat zullen dan de dingen van de wereld u baten? Wie had de wereld meer lief dan Judas? Doch toen God maakte, dat hij er zijn vingers aan brandde, als ik dat zo eens mag uitdrukken, toen wierp hij haar in woede van zich af. Mens, wat zal er bij de dood van u worden? Zal het u dan tot troost zijn, dat u sterft in een kamer, die mooi behangen is? Of, dat de vloer van uw kamer met zilver is ingelegd? Of, dat u een groot landgoed, of een groot fortuin bezit? Zal zo iemand dan niet uitroepen: "O had ik maar iets van deze tijd doorgebracht in een deel aan Christus vast te maken, in plaats van de wereld na te jagen, die mij nu nergens toe van dienst kan zijn!"

2. Staat naar een wetswerk; iets ervan is beslist noodzakelijk, om de wereld uit haar plaats te schudden. "Hij heeft verkondigd, zeggende: Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook de hemel" (Hebr. 12:26). De mensen zullen de wereld niet loslaten, wanneer God die niet uit hun hart schudt.

3. Wees gemeenzaam met uw bevindelijke kennis van de wereld. Hebt u nooit haar ijdelheid en ledigheid ondervonden? Ja, is het uw arme ziel nooit pijnlijk en bitter geweest, dat de wereld al uw tijd, gedachte en zorg, heeft gehad?

4. Wees overreed, dat God in Christus het enige Goed is. Ziet uit naar de ontdekking van de heerlijkheid Gods in Christus. Al redeneren de mensen nog zo lang over de ledigheid en ijdelheid van de wereld, zij zullen geen afscheid van haar nemen, zolang zij er niet iets beters voor in de plaats krijgen. De mens moet iets hebben, daar hij zijn hart op zet. Daarom zal de draf van de wereld uw deel zijn, zolang niet de onnaspeurlijke rijkdommen van Christus zodanig aan u ontdekt zijn, dat de begeerte van uw ziel naar Hem uitgaat. De mensen mogen menen, dat zij van het beginsel uitgaan, dat de wereld maar ijdelheid is; nochtans zijn zij steeds met de ijdelheid van de wereld ingenomen, zolang zij de heerlijkheid Gods niet zien. De Heere

is een volmaakt en algenoegzaam goed; Hij is een evenredig goed, geschikt voor de ziel; Hij is een eeuwig goed, geschikt voor de onsterfelijke ziel.

5. Geloof de voorzienigheid Gods. Hij, Die de wereld door schepping heeft gemaakt, onderhoudt ze nog door Zijn voorzienigheid. Hij geeft ieder mens zijn deel, en maakt de staat van ieder mens in de wereld, zoals die het beste voor hem is. Uw hemelse Vader, zegt Christus, zorgt voor u.

6. O wacht u, dat u zichzelf niet schat naar hetgeen u van de wereld hebt. Ik verzeker u, in de Naam van God, dat het, wanneer de dood komt, of op de een of andere tijd, één van uw uitroepen zal zijn: O! Ik heb mijn arme ziel verwaarloosd! Evenals de vrouw, die haar kind in de vlammen achterliet, zo laten velen hun ziel omkomen in de vlammen van Gods toorn. Zoekt Christus tot uw eeuwig deel te hebben. Velen zeggen: "Wie zal ons het goede doen zien?" Doch zegt u: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere: dan zal ik meer vreugde in mijn hart hebben dan zij, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn." Rust niet, voordat u kunt zeggen: "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." Dan zult u ook kunnen zeggen: "Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en Mijn deel in eeuwigheid."

7. Neemt met Luther het besluit, dat u zich niet met deze wereld als uw deel wilt tevreden stellen. Als God, om heilige einden, het goed acht, het werelds geluk voor u te vergallen, bidt dan om er van gespeend te worden, en maakt een goed gebruik van zulke bedelingen en woorden, en doet uw voordeel met zulke roeden en ordinanties, die u spenen van de dingen van de wereld.